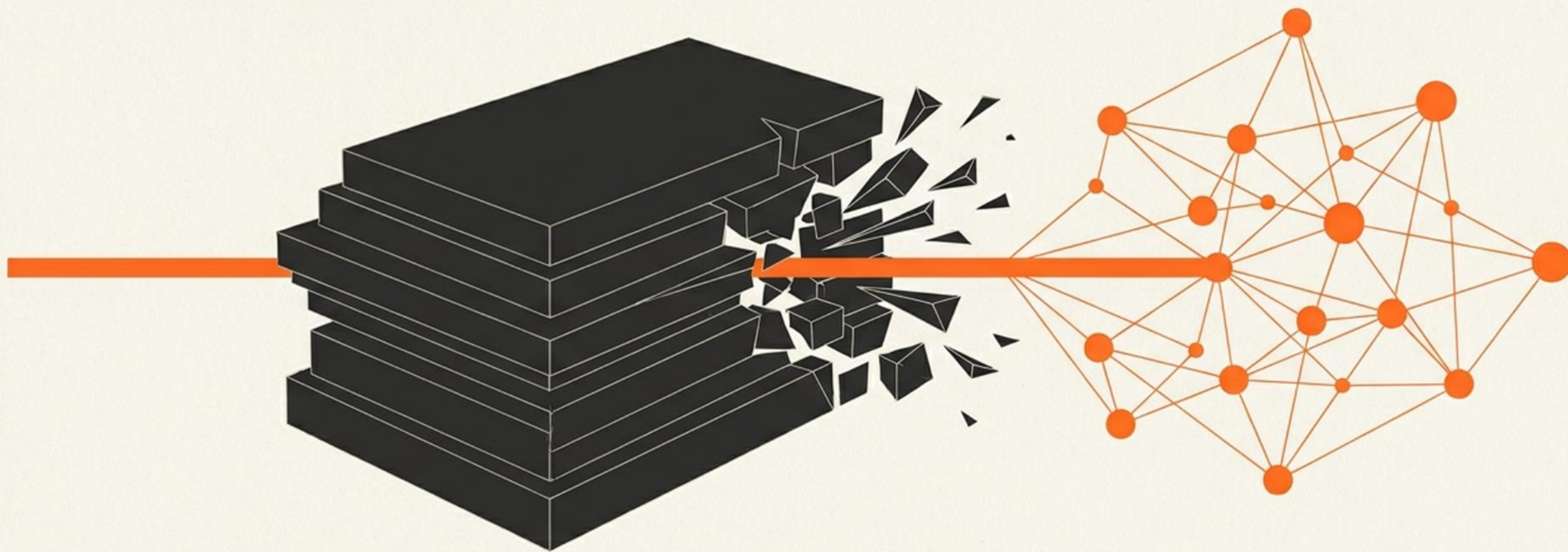

Kas išlaisvins kūrybą iš prisitaikymo?

Posthierarchinė pripažinimo architektūra
ir kolektyvinė sprendyba

Atotrūkis tarp pripažinimo ir supratimo

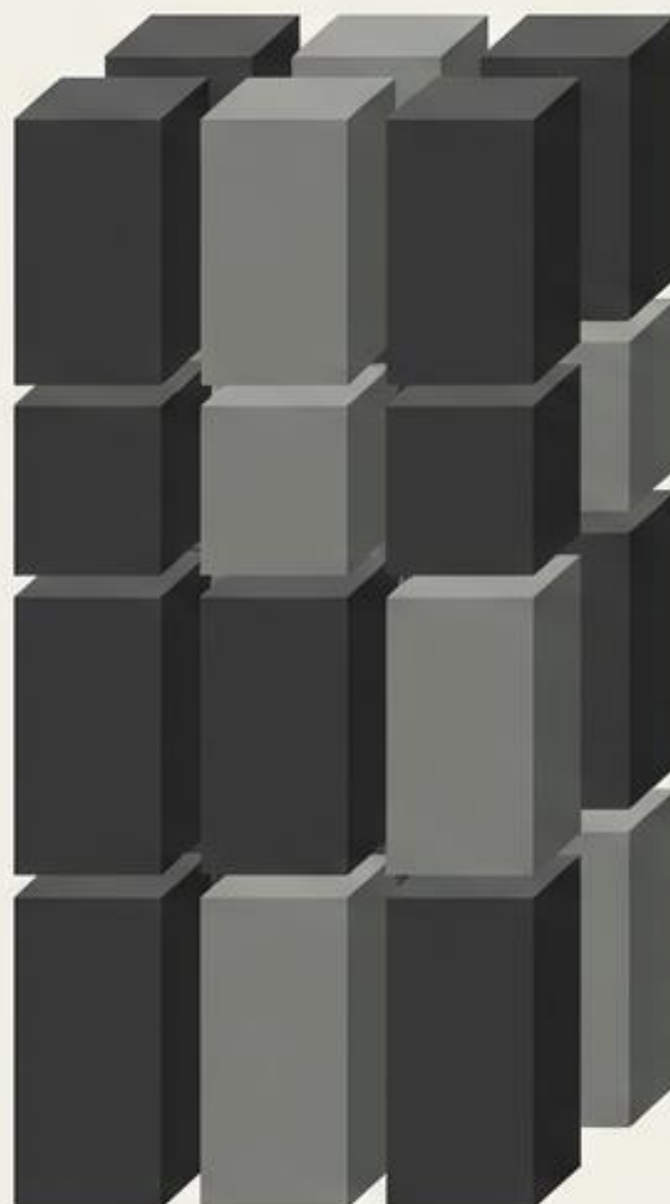
Komisija gali apdovanoti,
kuratorius – įtraukti į parodą,
algoritmas – išplatinti.
Tačiau šis viešas pripažinimas
neparodo, ką kūrinyje iš tiesų
atpažino ir suprato žiūrovas.

Komisijų apdovanojimai →

Kuratorių atrankos →

Socialinių tinklų sklaida →

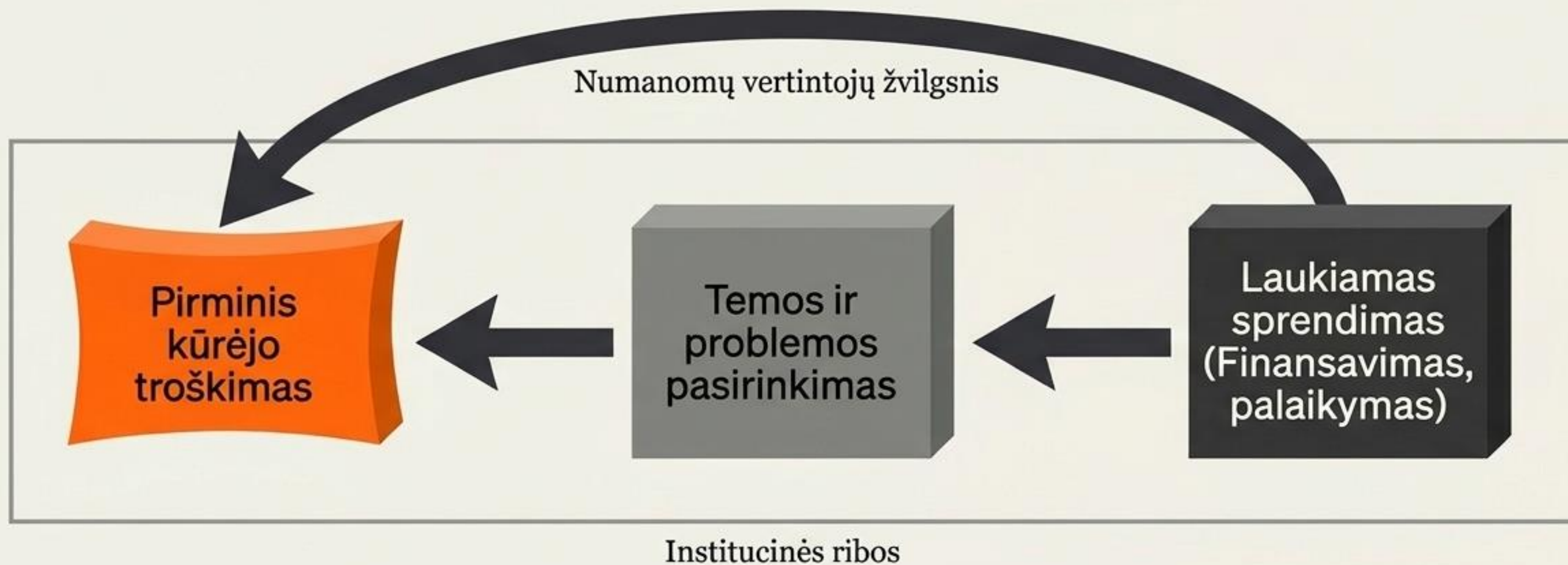
**Viešas
pripažinimas**

**Asmeninė
meno patirtis**

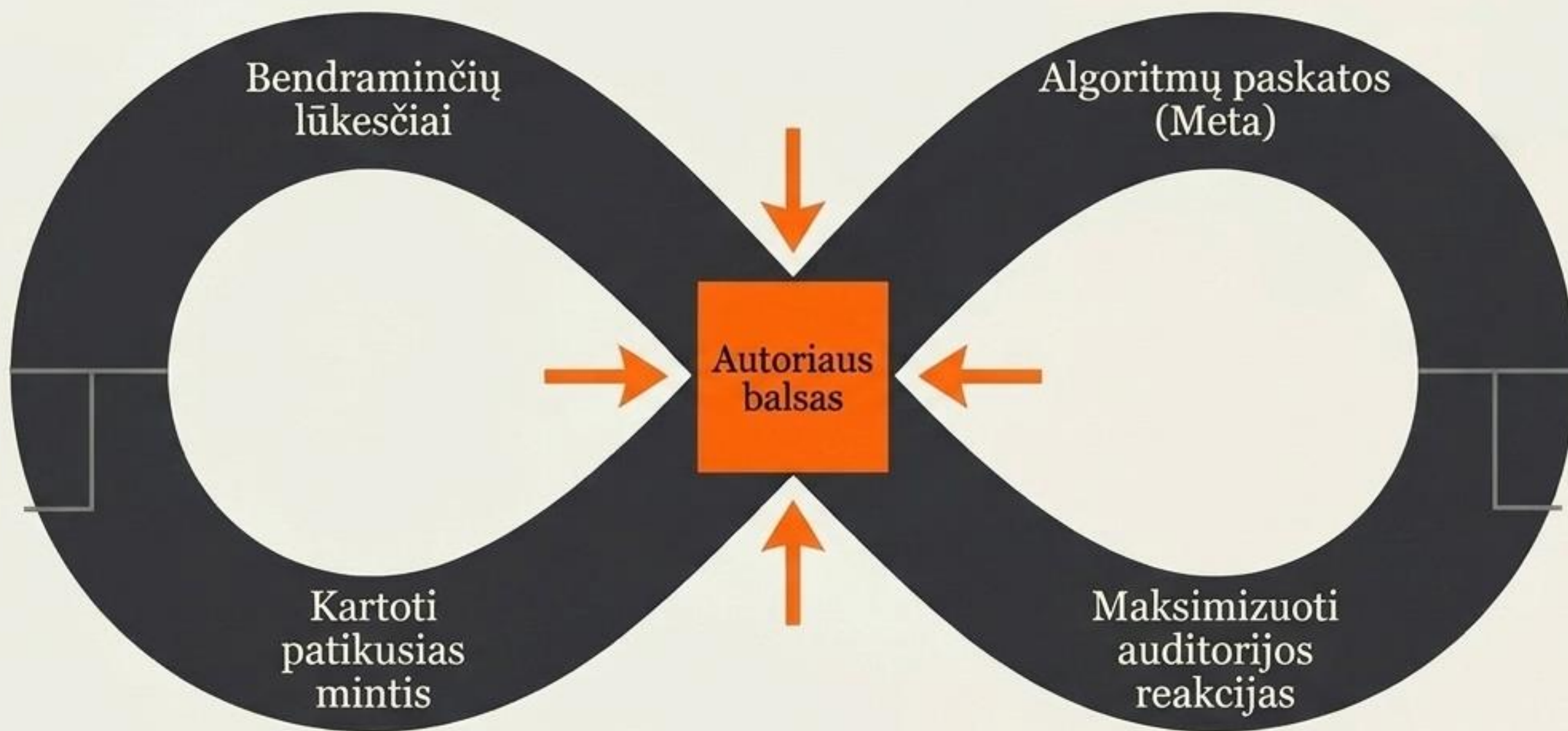

Išankstinis lūkesčių užsakymas

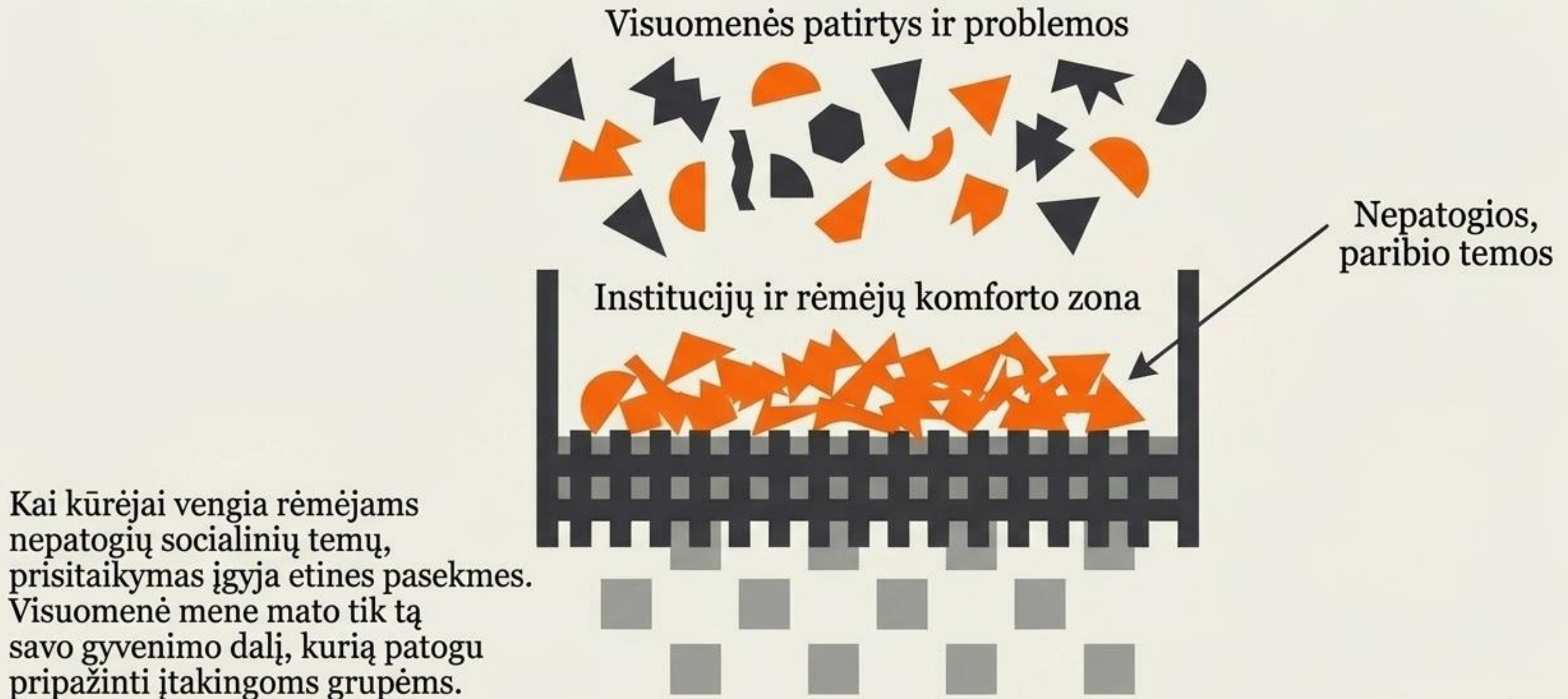
Prisitaikymas retai prasideda nuo tiesioginio nurodymo. Jis prasideda tada, kai kūrėjas ima žvelgti į savo sumanymus numanomų vertintojų – komisijų ir kuratorių – akimis. Užsakymas persikelia į patį troškimą dar prieš sukuriant kūrinį.

Skaitmeninis aidas ir dvigubas prisitaikymas

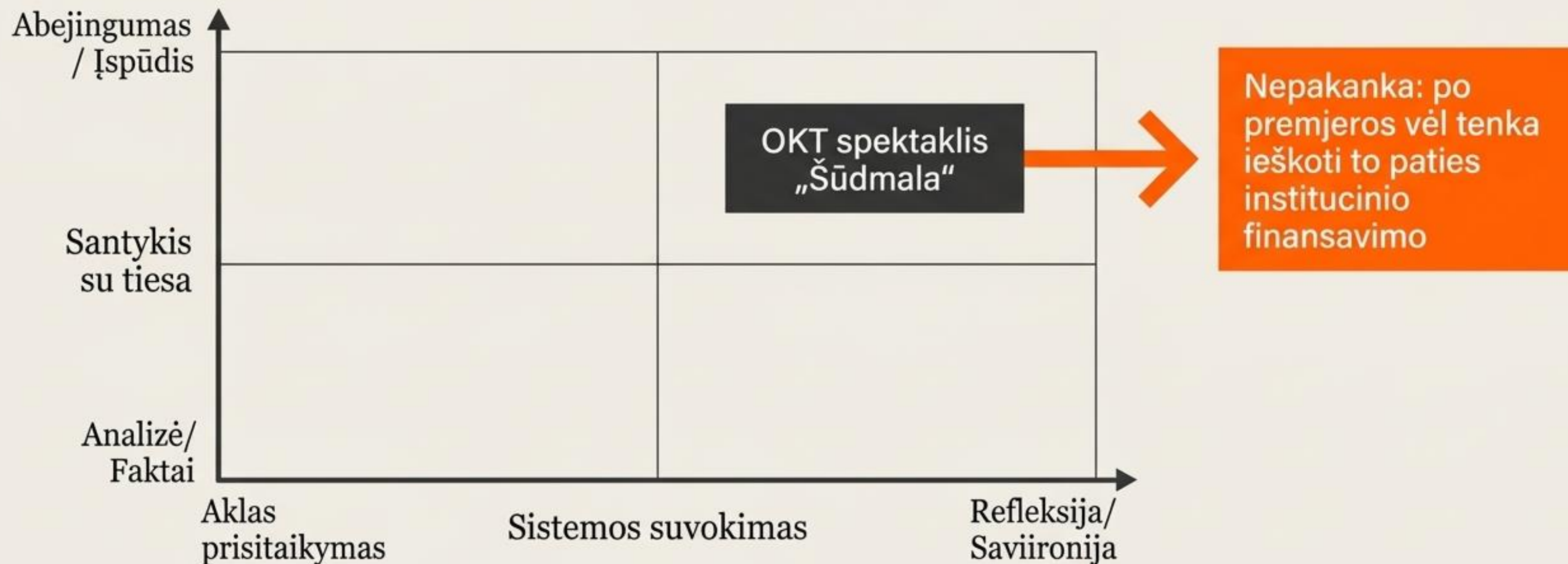
Socialiniuose tinkluose laisvės regimybė slepia spąstus. Kūrėjas bei kritikas patenka į uždarą ratą, kuriame priverstas derintis prie dviejų jėgų vienu metu. Didesnis matomumas klaidingai laikomas nuomonės teisingumo įrodymu.

Prisitaikymo kaina – nematomos visuomeninės patirtys

Sistemos kritika nepakeičia pačios sistemos

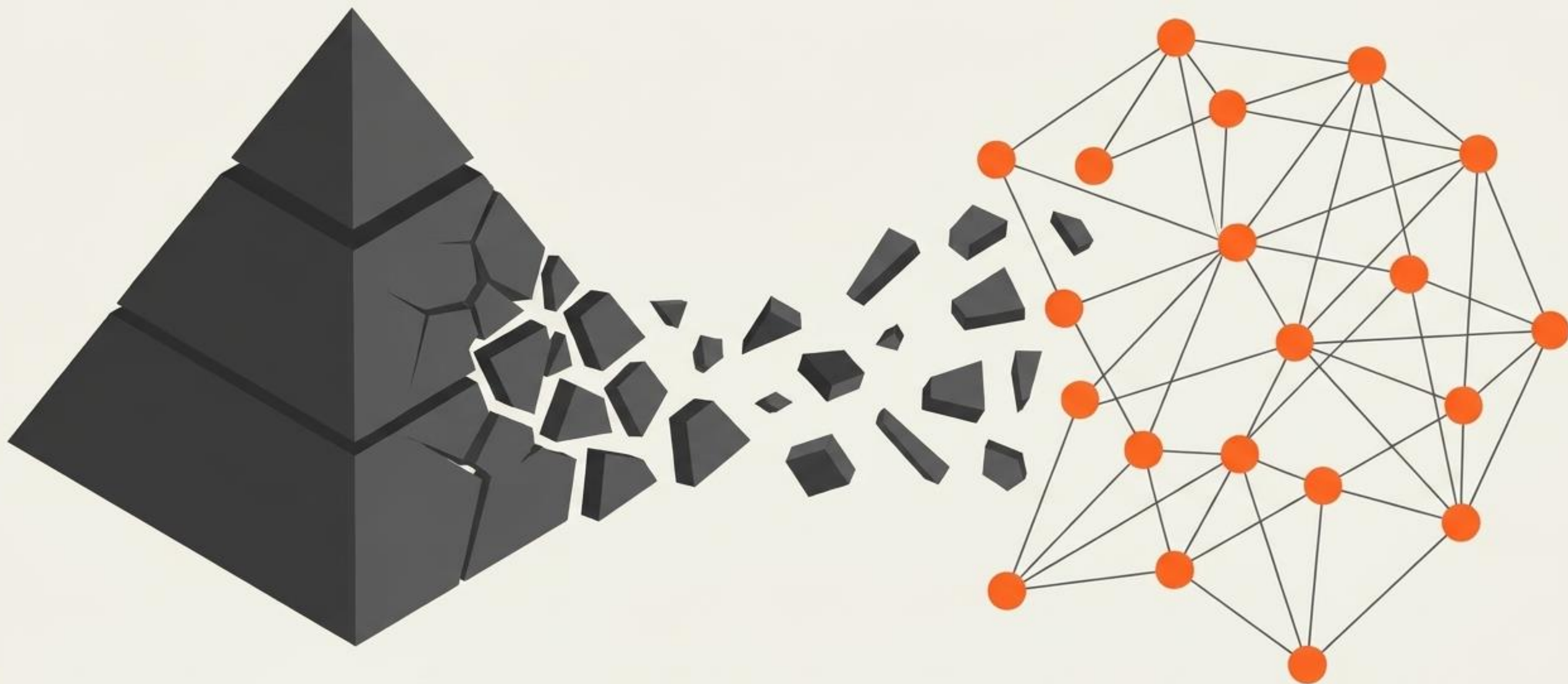
Savironija leidžia atpažinti meno rinkos absurdą ir abejingumą tiesai. Tačiau net ir taikliausia sistemos kritika vis tiek turi pelnyti pripažinimą pagal tas pačias senas taisykles. Suvokti spąstus nereiškia jų išmontuoti.

Dvi pripažinimo kryptys

Nuo asmeninio prisitaikymo kritikos prie visiškai kitokios, posthierarchinės pripažinimo architektūros.

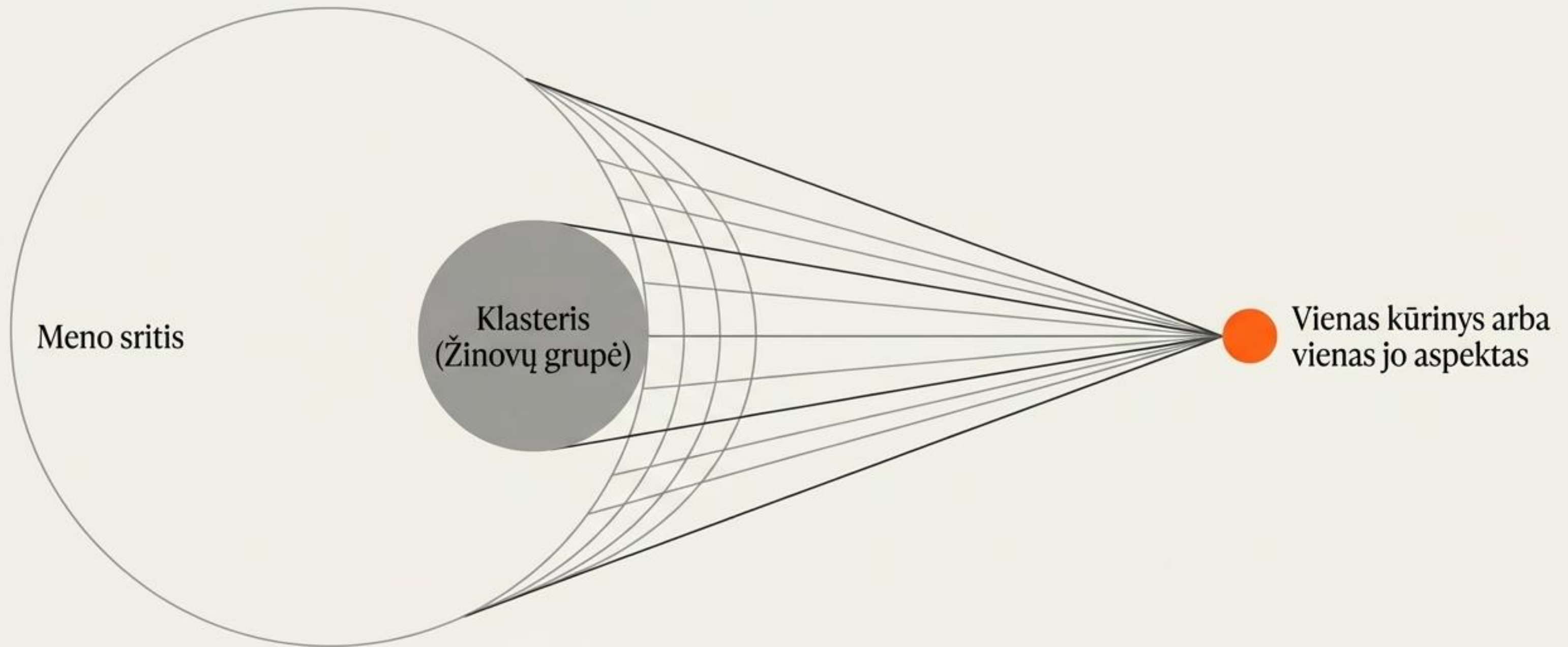
	K.Pociaus kryptis (Asmeninė)	Posthierarchinė tąsa (Sisteminė)
Požiūris	Atpažinti svetimą balsą savyje	Susitelkti kolektyvinio intelekto (KI) klasteryje
Veiksmas	Mokytis kalbėti autentiškai	Teikti ir vertinti argumentuotas įžvalgas
Metodas	Ugdyti saviironiją	Apskaitomas, nešališkas argumentų vertinimas
Rezultatas	Asmeninis nuoširdumas (be garantijos)	Objektyviai atskleista kūrinio vertė ir pelnytas atlygis

Kolektyvinė sprendyba

Kaip kūrinio patirtis tampa bendru, pagrįstu vertinimu.

Architektūra 1: Klasteris ir radikalus fokusas

Kolektyvinio intelekto (KI) projekte dalyviai nenagrinėja meno apskritai. Žinovai susitelkia į vieną konkretų kūrinį ar aiškų jo aspektą. Visos idėjos turi atsakyti į vieną klausimą, o bendras įvertinimas išauga iš smulkių, konkrečių argumentų.

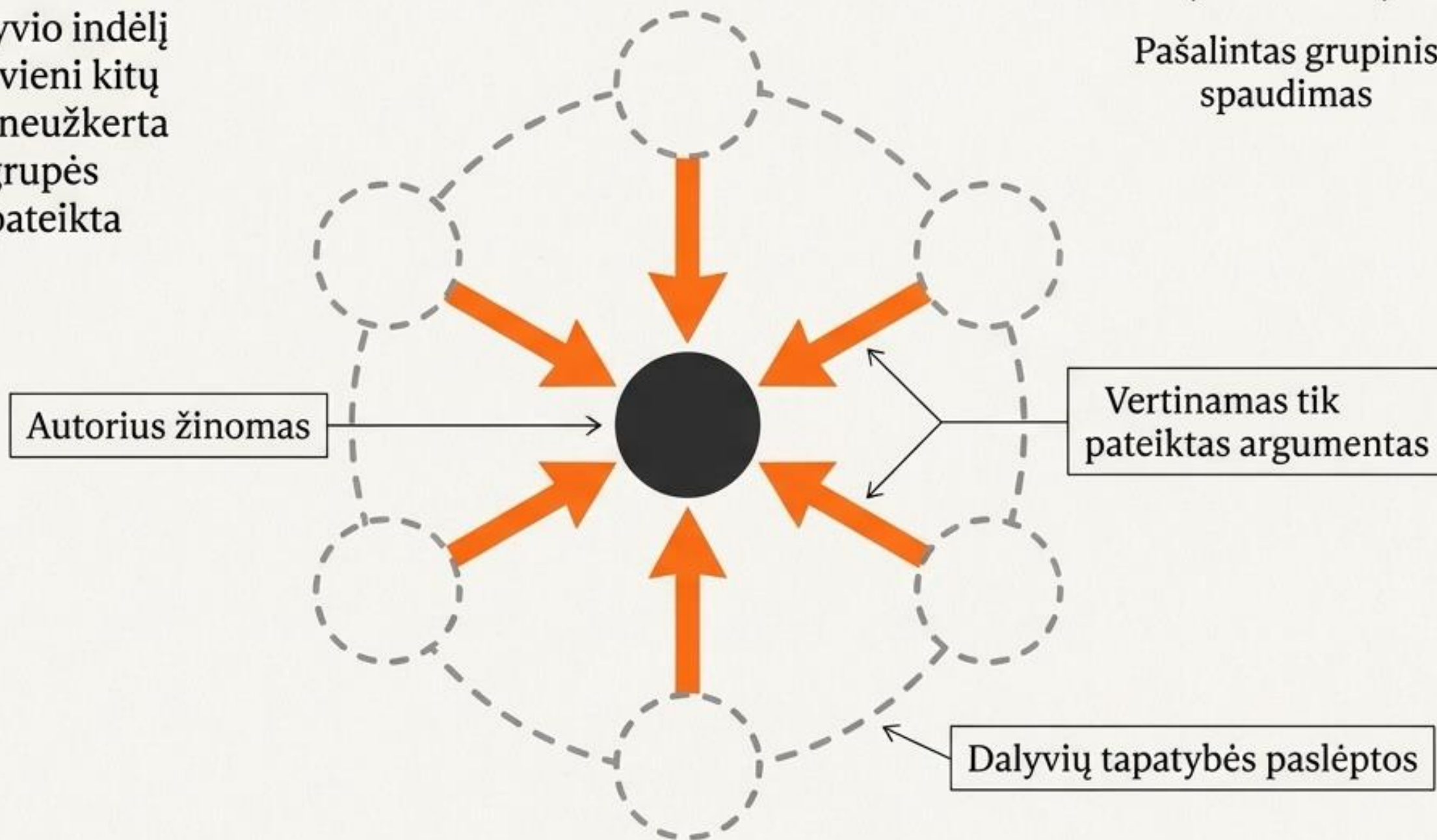
Architektūra 2:

Apskaitomas anonimiškumas

Algoritmai apskaito kiekvieno dalyvio indėlį ir įverčius, tačiau dalyviai nemato vieni kitų tapatybių. Žinomas kūrėjo vardas neužkerta kelio objektyvumui, nes interesų grupės negali formuotis, o vertinama tik pateikta mintis, ne jos autorius.

Pašalintas grupinis spaudimas

Architektūra 3: Atvirkštinė kalinio dilema

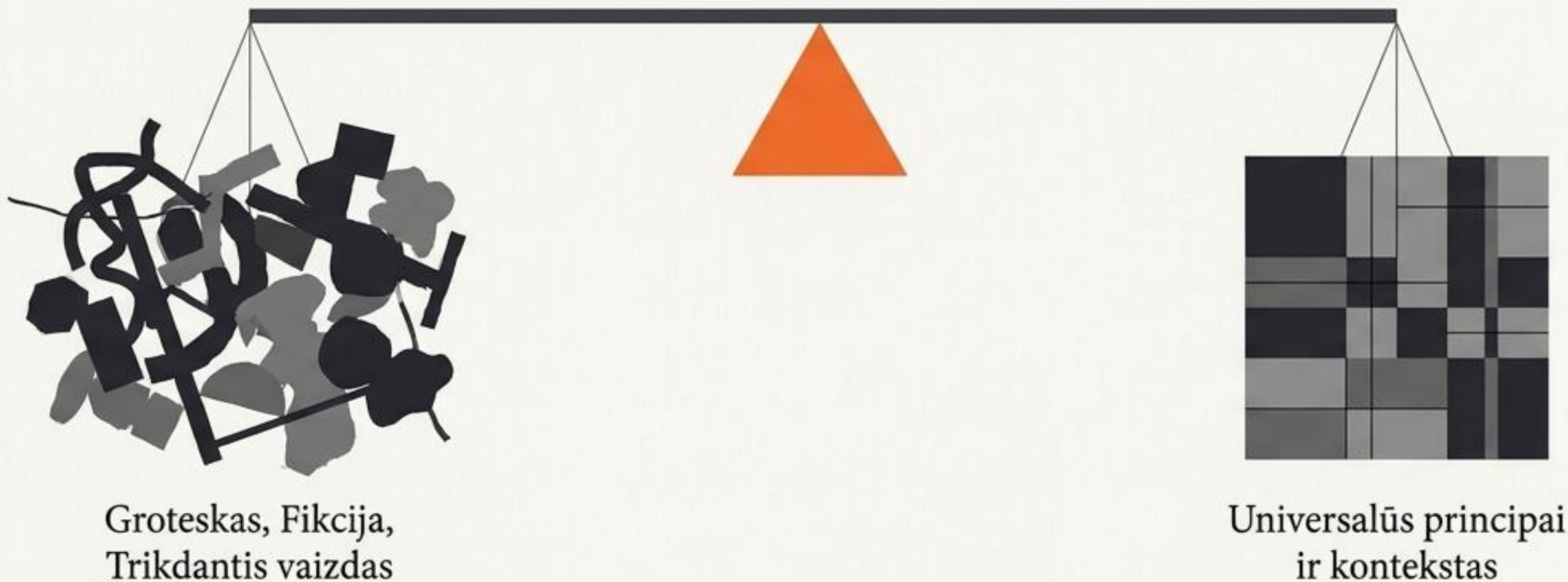
Nešališkumas tampa asmeniniu interesu. Daugiausia balų dalyvis pelno tada, kai jo vertinimas artimas sąžiningai besiformuojančiai kolektyvinei išminčiai. Paskatų apvertimas leidžia meno vertintojui pačiam prisidėti prie tiesos atsiradimo.

Architektūra 4: Dekomercializuotas kultūros ratas

Kolektyvinė sprendyba susieja kultūros pažinimą su asmenine nauda, atsisakant socialinių tinklų pelno modelio. Žmogaus išvalgos apie vieną kūrinį tiesiogiai atveria kelią ir finansuoja jo kitą kultūrinę patirtį.

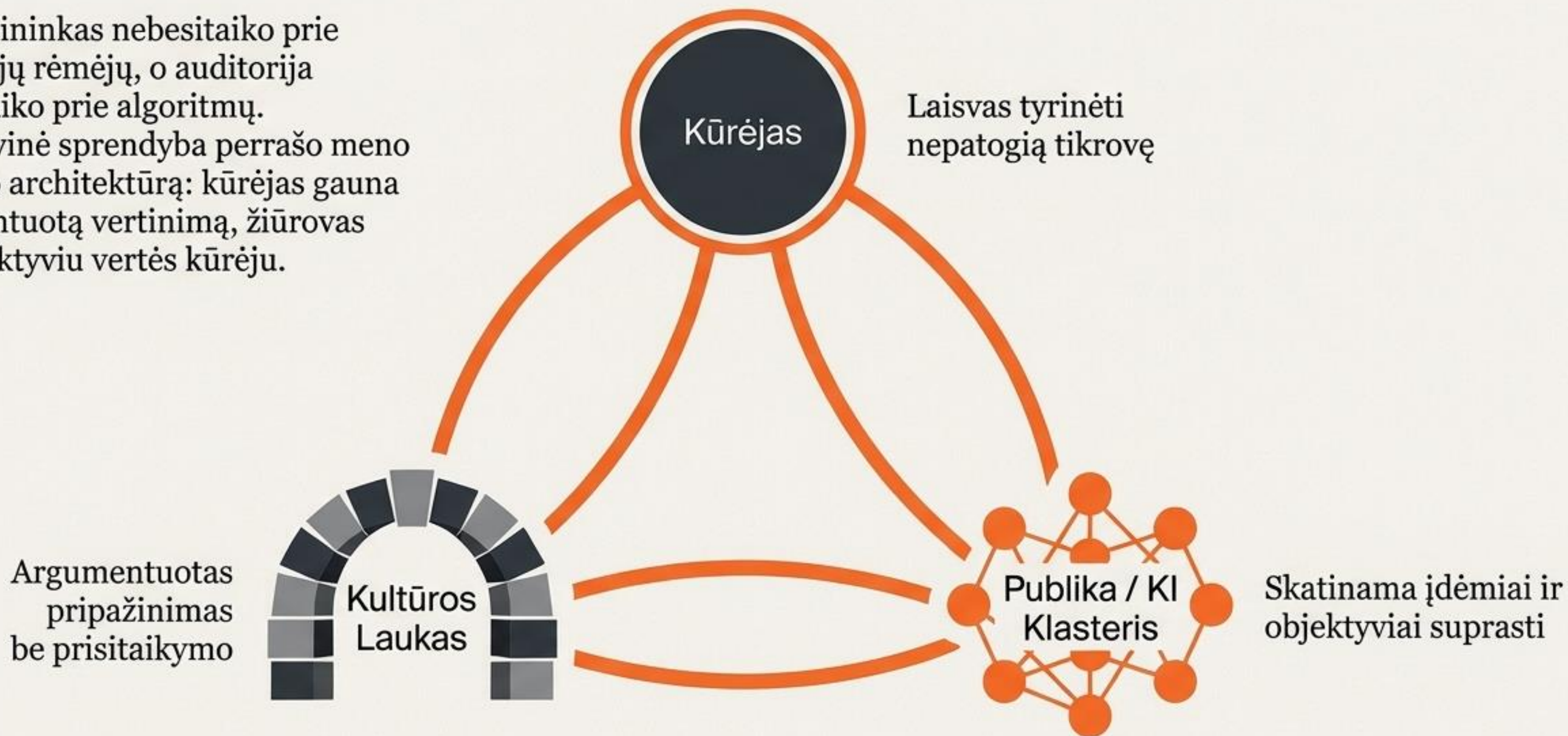
Kūrybos laisvė ir universalūs principai

Objektyvus vertinimas nereiškia moralinio cenzūravimo. Kūrėjas išsaugo visišką raiškos laisvę. Grupinio spaudimo nevaržomi dalyviai vertina ne atitiktį lūkesčiams, bet meninių priemonių paskirtį, kontekstą bei poveikį. Kūrinys neturi virsti moraline deklaracija.

Posthierarchinė ekosistema

Kai menininkas nebesitaiko prie institucijų rėmėjų, o auditorija nebesitaiko prie algoritmų. Kolektyvinė sprendyba perrašo meno pasaulio architektūrą: kūrėjas gauna argumentuotą vertinimą, žiūrovas tampa aktyviu vertės kūrėju.

„Kūrėjui verta matyti
giliau, kai visuomenei
verta giliau suprasti.“

OMNICRACY.NET

CULTURE.LT / KOLEKTYVINĖS SPRENDYBOS PLATFORMA